

Sygn. akt I UK 274/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych j
o prawo do emerytury nauczycielskiej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 11 lutego 2015 r.

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu J.T. prawa do emerytury nauczycielskiej, ponieważ udowodnił on jedynie 18 lat 8 miesięcy i 14 dni łącznego stażu pracy nauczycielskiej zamiast 20 lat wymaganych w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26

stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.).

W odwołaniu ubezpieczony kwestionował wyliczenie stażu pracy nauczycielskiej twierdząc, że okres jego zatrudnienia w ZHP w latach 1981-1987 powinien zostać potraktowany jako okres pracy nauczycielskiej w imię ochrony praw nabytych.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 22 listopada 2013 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony J. T., urodzony 2 kwietnia 1955 r., od dnia 15 września 1981 r. do dnia 26 października 1984 r. pozostawał w stosunku pracy z Komendą Chorągwi B. ZHP na stanowisku komendanta Hufca ZHP w Ż. w pełnym wymiarze czasu pracy, a następnie w okresie od dnia 21 października 1984 r. do dnia 28 lutego 1987 r. w stosunku pracy z Główną Kwaterą ZHP w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zastępcy komendanta Chorągwi ZHP w B.

W ocenie Sądu Okręgowego wskazane okresy zatrudnienia nie mogą być uznane za pracę nauczycielską. W dniu wejścia w życie ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239, dalej jako nowelizacja z 2000 r.), to jest w dniu 6 kwietnia 2000 r., ubezpieczony nie był nauczycielem zatrudnionym w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych (art. 6 ust. 1 pkt 3 nowelizacji), dlatego nie spełniał warunków do otrzymania emerytury nauczycielskiej. Natomiast art. 95 Karty Nauczyciela został skreślony. Co do kwestii ochrony praw nabytych Sąd Okręgowy podniósł, że tylko osoby, które przed wejściem w życie nowych przepisów spełniły wszystkie warunki do nabycia prawa do świadczenia mogły zasadnie układać swe plany życiowe w zaufaniu do obowiązującego prawa zakładając, że będą mogły skorzystać z przyznanych im uprawnień. Ustawodawca może zasadnie ingerować w ekspektatywy, które nie mają charakteru prawnie ukształtowanych pod warunkiem, że nie naruszy prawa z zabezpieczenia społecznego, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 czerwca 1990 r., K 5/99 (OTK 2000 nr 5, poz. 100).

Powyższy wyrok ubezpieczony zaskarżył apelacją, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych i nieprawidłową ocenę okresów wykonywania przez niego pracy nauczycielskiej. Zarzucił też naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela przez przyjęcie, że nie spełnił wymogu posiadania 20-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnym charakterze oraz art. 2 w związku z art. 67 Konstytucji RP, to jest zasady bezpieczeństwa prawnego, zaufania do państwa i prawa, ochrony praw nabytych, prawa do zabezpieczenia społecznego, jak też naruszenie art. 32, art. 67 Konstytucji RP, a to zasady równości wobec prawa, skutkujące wadliwym przyjęciem, że podlegają one pewnym ograniczeniom i nie mają zastosowania w sprawie. Ubezpieczony stwierdził, że w spornych okresach wykonywał czynności analogiczne do tych jakie wykonywałby, gdyby pracował jako nauczyciel w Zespole Szkół Mechaniczno - Elektrycznych w Ż. Nadto jego praca w ZHP winna być kwalifikowana obowiązującym wówczas przepisem art. 95 Karty Nauczyciela. Skoro w czasie pracy ubezpieczonego w ZHP, okres ten wliczał się do pracy nauczycielskiej w rozumieniu powyższych przepisów, to obecnie brak podstaw do odmówienia wliczenia tego okresu do pracy w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 lutego 2015 r. oddalił apelację.

Sąd Apelacyjny uznał, że sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego w ZHP mógłby być zaliczony tylko na podstawie art. 95 Karty Nauczyciela, który uprawniał nauczycieli mianowanych, przechodzących do pracy w organizacjach społecznych oraz związkach zawodowych na stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych do emerytury i renty na warunkach określonych w art. 86-91 tej ustawy. Jednak art. 95 Karty Nauczyciela został skreślony z dniem 7 sierpnia 1996 r. na mocy art. 1 pkt 54 ustawy z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 1996 r. Nr 87, poz. 396). Zgodnie zaś z art. 6 ust. 1 pkt 3 nowelizacji z 2000 r., nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia jej w życie w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych zachowują do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy dotychczasowe uprawnienia, o ile Karta Nauczyciela takie uprawnienia przewiduje. Oznacza to, że ubezpieczony tylko wtedy miałby prawo do emerytury, gdyby do

momentu utraty mocy art. 95 Karty Nauczyciela pracował we wskazanych organizacjach. Skoro jednak w dacie utraty mocy tego przepisu, czyli w dniu 7 sierpnia 1996 r. nie pracował w powyższych organizacjach, to nie przysługuje mu prawo do świadczenia przewidzianego w art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013 r., I UK 576/12 (LEX nr 1383253), zgodnie z którym zmianę wprowadzoną przez art. 6 ust. 1 pkt 2 nowelizacji z 2000 r. należy rozumieć w ten sposób, że nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie tej nowelizacji w niepublicznych placówkach artystycznych umożliwiających rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych, określanych do dnia 5 kwietnia 2000 r. jako placówki kształcenia artystycznego dzieci i młodzieży prowadzone przez instytucje i organizacje społeczne, które działalność oświatowo-wychowawczą i kształcenie artystyczne prowadzą na podstawie statutu, zachowują po dniu 5 kwietnia 2000 r. - na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 nowelizacji z 2000 r.- prawa i obowiązki określone Kartą Nauczyciela, z tym, że do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy przysługują im one w dotychczasowym (pełnym) zakresie, o ile Karta nadal je przewiduje, a po tym dniu w zakresie określonym tą ustawą, to jest ustalonym w art. 91b ust. 2 pkt 3 Karty Nauczyciela. Oznacza to, że mogą oni skorzystać z prawa do emerytury z art. 88 Karty Nauczyciela, ponieważ prawo to zachowują także na podstawie przepisów obowiązujących po dniu 5 kwietnia 2000 r.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że niezrozumiałe są zarzuty apelacji odnoszące się do ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Rzeczywiście obywatel ma prawo do tego, aby prawo było co do zasady niezmiennie, jednak musi się liczyć z tym, że takie zmiany będą mogły nastąpić. Ustawodawca zachowuje w tym względzie swobodę odnośnie uregulowań prawnych, nie ograniczoną swoistą „ekspektatywą skuteczną wobec ustawodawcy”, co uwypuklił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 lipca 2006 r., SK 56/05 (OTK-A 2006 nr 7, poz. 77).

W skardze kasacyjnej ubezpieczony J. T. zarzucił naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1) art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela przez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące błędnym uznaniem, że skarżący nie spełnia wymogu posiadania

20-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnym charakterze określonego w tym przepisie i w związku z tym nie przysługuje mu prawo do emerytury nauczycielskiej,

2) naruszenie zasady bezpieczeństwa prawnego, zaufania do państwa i prawa, ochrony praw nabytych, prawa do zabezpieczenia społecznego przewidzianych w art. 2 w związku z art. 67 Konstytucji RP, a także zasady równości wobec prawa, przewidzianej w art. 32 Konstytucji RP, przez ich błędną wykładnię skutkującą wadliwym przyjęciem, że podlegają one pewnym ograniczeniom i nie mają zastosowania w niniejszej sprawie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego.

W ocenie skarżącego okres pracy w Komendzie Chorągwi ZHP na stanowisku komendanta Hufca ZHP w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w Głównej Kwaterze ZHP na stanowisku zastępcy komendanta w pełnym wymiarze czasu pracy należy uznać za pracę nauczycielską, ponieważ do pracownika zajmującego te stanowiska należy: prowadzenie zajęć wychowawczych, realizacja podstawy programowej, pomoc w nauce, rozwiązywanie problemów wychowawczych, prowadzenie rozmów z rodzicami, kontrolowanie obowiązków szkolnego przez dzieci i młodzież, współpraca z instytucjami kulturalnymi i wychowawczymi. Zatem pracownik taki, podobnie jak nauczyciel, zajmuje się faktycznym wychowywaniem dzieci i młodzieży. Według skarżącego, skoro w owym czasie okres pracy w ZHP uznawany był na podstawie art. 95 Karty Nauczyciela, jako okres pracy nauczycielskiej, to brak podstaw, aby odmówić obecnie wliczenia tego okresu pracy do pracy nauczycielskiej. Ponadto skarżący podniósł, że Sąd drugiej instancji w sposób bardzo lakoniczny odniósł się do zarzutów apelacji dotyczących naruszenia zasady bezpieczeństwa prawnego, zaufania do państwa i prawa, ochrony praw nabytych oraz zasady równości wobec prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona, gdyż – wbrew twierdzeniom skarżącego – zaskarżony wyrok nie naruszył prawa materialnego, a mianowicie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Zgodnie z tym przepisem nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – przejść na emeryturę. Z uprawnienia tego mogą skorzystać stosownie do art. 88 ust. 2a nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1 art. 88 Karty Nauczyciela do dnia 31 grudnia 2008 r., a stosunek pracy rozwiązali po tym dniu.

Krąg uprawnionych do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, zwanej „emeryturą nauczycielską”, określony został w powołanym przepisie w związku z art. 86 Karty Nauczyciela, zaliczającym nauczycieli do pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze, w sposób wymagający sprecyzowania pojęć „nauczyciel” oraz „praca w szczególnym charakterze”, przez sięgnięcie do art. 3 pkt 1 w związku z art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela. W przepisach tych nauczyciele zostali zdefiniowani, jako nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w: publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015, poz. 2156), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1a, 1b oraz pkt 2 lit. a; zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2014 r., poz. 382); publicznych kolegiach pracowników służb społecznych. Zakres podmiotowy ustawy w brzmieniu relewantnym dla rozpoznawanej sprawy, obejmuje także nauczycieli zatrudnionych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 137, poz. 1304) w publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. Zachowują

oni swój status nauczyciela do końca 2013 r. na podstawie art. 237 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 575).

Karcie Nauczyciela stosownie do art. 1 ust. 2 podlegają również w zakresie, określonym ustawą, nauczyciele mianowani lub dyplomowani zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w: a) urzędach organów administracji rządowej, b) kuratoriach oświaty, c) specjalistycznej jednostce nadzoru, d) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych, e) organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi oraz szkołami przy zakładach karnych; nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej; nauczyciele zatrudnieni w: a) przedszkolach publicznych, szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, b) przedszkolach niepublicznych, niepublicznych placówkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych; nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.); pracownicy zatrudnieni u pracodawców niewymienionych w ust. 1 i 1a oraz ust. 2 pkt 1-3 Karty Nauczyciela pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli; pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy. Z tego względu wykonywanie pracy polegającej na nauczaniu lub szkoleniu w jednostkach organizacyjnych niebędących placówkami wymienionymi w powołanych przepisach nie spełnia warunku do uznania tej pracy za pracę nauczycielską, a osoby

wykonującej ją, za nauczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r., I UK 319/05, Pr. Pracy 2006 nr 9, poz. 28 oraz z dnia 14 lutego 2013 r., III UK 51/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 286).

Cytowane powyżej przepisy Karty Nauczyciela uniemożliwiają zatem zaliczenie do okresu pracy nauczycielskiej okresu pracy w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych, co wcześniej umożliwiał art. 95 tej ustawy, zgodnie z którym nauczycielom mianowanym przechodzącym do pracy w organizacjach administracji państwowej lub w organizacjach politycznych i społecznych oraz w związkach zawodowych na stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych przysługiwały uprawnienia wynikające między innymi z art. 86-91 Karty Nauczyciela. Po zmianie Karty Nauczyciela ustawą nowelizującą z dnia 7 sierpnia 1996 r. art. 95 został skreślony natomiast wszedł w życie art. 91a ust. 2, w myśl którego prawo do emerytury posiadali nauczyciele mianowani przechodzący do pracy w organizacjach społecznych na stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych. Skreślając art. 95 Karty Nauczyciela ustawodawca nie ustanowił przepisów intertemporalnych, które regulowałyby w sposób odmienny uprawnienia nauczycieli, którzy przeszli do pracy w organizacjach społecznych przed wejściem w życie tej ustawy, a uprawnienia te przeniósł do art. 91a ust. 2. Ostatecznie nauczycieli zatrudnionych w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych wyłączyła z zakresu podmiotowego Karty Nauczyciela nowelizacja z 2000 r. Jedynie nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w dniu wejścia w życie tej ustawy, czyli w dniu 6 kwietnia 2000 r., w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 3 nowelizacji z 2000 r., zachowali do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy dotychczasowe uprawnienia określone ustawą, o ile Karta Nauczyciela takie uprawnienia przewidywała. Skarżący nie kwestionował, że okres jego zatrudnienia w ZHP upłynął przed dniem 6 kwietnia 2000 r., co powoduje, że brak jest podstaw, aby zaliczyć ten okres zatrudnienia do pracy nauczycielskiej na warunkach przewidzianych w art. 6 ust. 1 pkt 3 nowelizacji z 2000 r. Należy również zauważyć, że Komenda Chorągwi

Bielskiej ZHP, jak i Główna Kwatera ZHP nie są objęte art. 2 ustawy o systemie oświaty.

Nie jest też trafna argumentacja skargi, że okresy pracy nauczycielskiej powinny być oceniane według przepisów obowiązujących w dacie wykonywania pracy na danym stanowisku. Wielokrotnie Sąd Najwyższy wskazywał, że nabycie prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela powinno być oceniane według stanu prawnego istniejącego w dacie złożenia wniosku bądź w dacie rozwiązania stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r., II UKN 376/99, OSANPiUS 2001 nr 14, poz. 467; z dnia 20 sierpnia 2002 r., II UKN 524/01, OSNP 2004 nr 4, poz. 68; z dnia 31 maja 2006 r., I UK 319/05, Pr. Pracy 2006 nr 9, poz. 28; z dnia 15 kwietnia 2010 r., II UK 304/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 259 oraz postanowienie z dnia 14 lutego 2008 r., I UK 321/07, LEX nr 842933 czy z dnia 13 grudnia 2010 r., I UK 283/10, LEX nr 1646905). Ten pogląd został powtórzony w wyroku z dnia 3 lutego 2010 r., I UK 250/09 (LEX nr 585726), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że ustalanie uprawnień emerytalnych następuje co do zasady wedle przepisów obowiązujących w dacie złożenia wniosku emerytalnego, a tylko wtedy gdy wynika to z reguł (przepisów) intertemporalnych możliwe jest weryfikowanie tych uprawnień według innego stanu prawnego (sprzed jego zmiany). A zatem, jeżeli rodzaj zatrudnienia nie odpowiada definicji pracy nauczycielskiej zawartej w przepisach obowiązujących w dacie zgłoszenia wniosku, zatrudnienie to nie jest uznawane za pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 86-88 Karty Nauczyciela. Trzeba także zauważyć, że art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela jest wyjątkiem od ogólnej zasady. Podlega zatem wykładni ścisłej, gdyż jest przepisem szczególnym, samodzielnie określającym warunki do nabycia przez nauczyciela prawa do wcześniejszej emerytury. Tymczasem jak wynika z rozważań dokonanych powyżej na dzień 31 grudnia 2008 r., bowiem ubezpieczony objęty jest hipotezą normy art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, okres pracy w organizacjach społecznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych nie mógł być zaliczony, poza przypadkami wymienionymi w art. 6 ust. 1 pkt 3 nowelizacji z 2000 r., do okresów pracy nauczycielskiej.

Bezzasadnie zarzuca także skarżący naruszenie zasady bezpieczeństwa prawnego, zaufania do państwa i prawa, ochrony praw nabytych, prawa do

zabezpieczenia społecznego przewidzianych w art. 2 w związku z art. 67 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2006 r., SK 44/05 (OTK-A 2006 nr 1, poz. 12) stwierdził, że art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nie pozostaje w bezpośrednim związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, bowiem nie pozbawia on ubezpieczonego prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Rzeczywisty zakres i formy zabezpieczenia społecznego określone są na poziomie ustawy zwykłej, a nie na poziomie ustawy zasadniczej. Ustawodawcy pozostaje zatem daleko idąca swoboda regulacyjna w zakresie ustalania prawa do zabezpieczenia społecznego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwalony jest ponadto pogląd, że osoby które nie spełniają wszystkich warunków nabycia prawa do emerytury, muszą liczyć się z mniejszą gwarancją stabilności prawa w tym zakresie (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2008 r., k 33/06 (OTK-A 2008 nr 6, poz. 106). Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lutego 2008 r., I UK 225/07 (OSNP 2009 nr 9-10, poz. 121) uznał, że w art. 88 Kraty Nauczyciela wyrażony został specjalny przywilej przyznany nauczycielom spełniającym określone wymagania (warunki). Brak spełnienia warunku przywileju nie może być traktowany jako dyskryminacja; konsekwencje niespełnienia warunków przywileju polegają na włączeniu do powszechnego systemu emerytalnego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.